

EEN GEZONDE BODEM, EEN GEZONDE PLANT

Dat we planten kunnen beschermen en sterker maken, is een positieve boodschap. Daarbij zijn meststoffen die de plant voeden en beschermen onmisbaar: daarmee voorkom je problemen. Het gros van de tuineigenaren is daarvan helemaal niet op de hoogte. Vaker vertellen dus wat je zelf kunt doen om de tuin en de bodem gezond te houden.

tekst ILSE BROERS

Het is al een tijdje gaande: de verschuiving van bestrijden naar voeden en versterken. Natuurlijke bestrijdingsmiddelen zijn bezig aan een langzame maar gestage opmars. Waar vroeger zonder aarzelen naar een spuitbus werd gegrepen, wordt nu zorgvuldig gekeken naar wat er gaande is. Maar dat een gezonde bodem zorgt voor een sterkere plant is nog lang niet bekend genoeg. Laat staan dat er een gebrek aan voedingsstoffen kan zijn, of ontstaan, in de bodem.

Een gezonde plant is sterker en meer weerbaar tegen weersschommelingen, ziekten, insecten. Dat betekent dat er óók minder bestrijdingsmiddelen toegepast kunnen gaan worden. En dat is weer positief voor het bodemleven, dat heeft immers vaak te lijden onder de inzet van middelen; hetzij door onjuist gebruik, hetzij door chemische middelen die én de kwaal én het aanwezige bodemleven te lijf gaan. Iets met een kind en het badwater, en dat alles dan weggespoeld is.

TuinZaken maakte een uitgebreide ronde langs leveranciers. Die zijn het opvallend met elkaar eens op een aantal punten. Planten zijn leuk,

woondecoratie is leuk. Maar meststoffen; daar komt een klant écht alleen maar even voor binnenrennen als het echt moet en het liefst zo kort mogelijk. Hoe kan dat anders? Een winkelpresentatie kan een grote rol spelen voor welk product de klant kiest: wat staat voor het grijpen en waar moet onderin het schap naar worden gezocht?

‘A nation that
destroys its soils,
destroys itself’

FRANKLIN D. ROOSEVELT, 1937

De klant wil bij plagen en kwalen nog steeds vooral een middel dat werkt – maar óók een mooie tuin. Bij elke groene aankoop zou dan ook verteld moeten worden dat een plant voeding nodig heeft, net als wij, en sneller ziek kan worden als er tekorten zijn, net als wij. Dat in Nederland maar zo'n tien procent van de

tuineigenaren meststoffen gebruikt, biedt flinke kansen.

Daarbij zouden we ook veel meer moeten laten zien hoe een gezonde bodem eruit ziet. Ook Wageningen Universiteit houdt zich daarmee bezig. Een gezonde bodem zit vol leven: bacteriën, schimmels en bodemdierpjes, die voedingsstoffen in de grond beschikbaar maken en plantenziekten kunnen onderdrukken. Je ziet ze alleen niet, want ze zijn lichtschuw, klein en traag.

Wageningse onderzoekers maakten deze verborgen wereld zichtbaar in time-lapse-films, te zien op Vimeo met zoekterm Soil in action. Te zien is onder meer hoe verschillend de wortels van iedere soort zijn. En wat er gebeurt als de bodem te hard wordt aangestampd: het lukt het plantje niet meer om boven de grond uit te komen. Professor Gerlinde de Deyn: ‘We weten nog weinig van de ondergrondse dynamiek. De film zal worden gebruikt bij onderwijs, wetenschappelijke presentaties en bij voorlichting om het bewustzijn over het bodemleven te vergroten.’

Deze special, met als thema bodemleven, gaat dieper in op mogelijkheden van het gebruik van meststoffen en gewasbescherming in de particuliere tuin. Met uitgebreide aandacht voor ontwikkelingen en noviteiten. Zijn er nieuwe visies over het toepassen van natuurlijke producten?

En: hoe bereiken we die klant? Eén leverancier verwoordt het fraai: zorg dat je nu al bekend bent als hét punt voor natuurlijke bestrijding. ‘Voordat een andere aanbieder ermee vandoor gaat als straks de chemische middelen in de ban gaan.’ En daar sluiten wij ons helemaal bij aan.

DCM

DCM

COMPO

WILMA'S LAWN & GARDEN

POKON NATURADO

'BEGIN MET HET BODEMLEVEN'

Alles begint bij de bodem, vindt DCM. Los je daar de problemen niet op, dan blijf je ze houden. 'Je moet beginnen met een gezond bodemleven en eindigen met bestrijden', stelt Maikel van Olst. 'Voor een goede bodemstructuur is voldoende bodemleven onmisbaar en daarvoor heb je organische meststoffen nodig. Direct na aanleg moet worden bemest.'

Door bemesten voorkom je veelvoorkomende problemen, omdat de planten sterker en meer weerbaar zijn. 'Dit verhaal moeten we naar de klant veel duidelijker vertellen. Die kiest nog te vaak voor chemie – dat werkt en is bekend.'

De rol van het tuincentrum hierbij zou veel groter moeten zijn, vindt hij. 'Natuurlijk, chemie zijn omzetzeters, maar dat kunnen meststoffen net zo goed worden. De meststoffen hoek is nog steeds niet leuk, een klant komt er voor het hoognodige. Máák het leuk! En vertel die klant wat het hem oplevert. En vraag door als een klant vraagt naar een product: te vaak wordt

koemest verkocht, terwijl een klant veel beter is geholpen met een meststof met de juiste voedingsstoffen. Dat zie je ook terug in de tuin en zorgt voor een tevreden klant die terugkomt.'

Een topproduct vindt hij Vital-Green. 'Dat zien we in alle markten terug: sportvelden, kasteeltuinen, bij hoveniers. Deze gazonmeststof zorgt voor zo'n dicht en sterk gazon dat mos en onkruid geen kans hebben om te groeien.' Een andere topper is DCM Vitasilica. 'Een soort multivitaminen vol mineralen voor planten; en zo versterkend dat bijvoorbeeld bladluizen zich niet nestelen.' En dan is er nog Vivimus. 'Een bodemverbeteraar voor bomen, heesters, hagen, waarvan we de verkoop zien blijven groeien en die professionals ook gebruiken.'

Zorg dat je nu al bekend bent als hét punt voor natuurlijke bestrijding, bepleit hij. 'Voordat een andere aanbieder ermee vandoor gaat als straks de chemische middelen in de ban gaan. Natuurlijke bestrijdingsmiddelen en goede bemesting zijn de toekomst. Laat je groene gezicht zien.'

'PREVENTIEVE PIL EN VEGAN MESTSTOF'

'De huidige tendens is: beter voorkomen dan genezen. Dat maakt deel uit van de Green Deal, die helpt om duurzame plannen uit te voeren en past exact bij onze visie Tuin in Topvorm', zegt Emiel Kooops van Pokon Naturado.

Goede grond is een belangrijke basis voor een gezonde plant. 'Een gezonde leefomgeving voor de plant creëer je met onze Pokon potgrond die is verrijkt met onze plantversterker.' Dat de grond uitgeput raakt, weet de tuinier nog veel te weinig. 'En dat je die duurzaam moet voeden ook.'

Dat is een gezamenlijk taak, vindt hij, om met tuincentra de consument hierover te informeren. 'Te beginnen met een goede presentatie. Op het moment dat mensen een plant kopen moeten ze er op gattendeerd worden dat je die moet voeden met wat een plant nodig heeft. Een hortensia moet bijvoorbeeld in zuurminnende grond. De tuinapotheek moet ook zo laagdrempelig en overzichtelijk zijn dat mensen even binnenlopen voor meststoffen.'

PIRECO

SBM

Voor komend jaar wordt een nieuwe vloeibare plantbased bio-meststof gelanceerd, waarbij het resultaat al na zeven dagen zichtbaar is. 'Het is een mooi product, vegan, dus zonder dierlijke materialen. Het nadeel van organische/bio-meststoffen – het duurt even voor je resultaat ziet – speelt hier niet. De verpakking is van 100 procent gerecycled materiaal, ook dat is belangrijk. Hier verwachten we veel van.'

Een andere noviteit is de plantkuurlijn: plantversterkers die plagen weren, in een pilvorm, een spray en een concentraat. 'De pil druk je in de grond, de werkzame stoffen worden via de wortels opgenomen. Die veranderen de smaak van het blad, waardoor insecten wegblijven, ook potgrondvliegjes. Een preventieve pil, zogezegd.'

'MEER WORTELS, MEER GROEI'

Het begint met een goede voeding, vindt SBM, en daarnaast kunnen planten extra worden ondersteund met plantversterkers. 'Zeker planten die gevoelig zijn voor schimmels en insecten kun je zo extra weerbaar maken. Tegelijk

kunnen insecten met vallen op afstand worden gehouden. Dat is de nieuwe visie die wij zien: geïntegreerd tuinieren', zegt Dick van Brienen.

De compacte lijn meststoffen met de natuurlijke wortelstimulator Osiryll noemt hij hun grootste noviteit. 'Osiryll zorgt voor meer wortels, dus meer groei. Een goed gewortelde plant groeit beter en is sterker. Een gezonde plant is mooier groen, heeft meer bloemen en is weerbaarder tegen invloeden van buitenaf. Deze lijn is 100 procent van natuurlijke oorsprong, geschikt voor alle planten en voor biologisch tuinieren, ook de kalk.'

Bij laat ingrijpen of een ware plaag zijn er altijd nog natuurlijke verzorgingsproducten. Insecten kunnen fikse schade toebrengen en gewasbescherming is soms hard nodig. 'SBM introduceert voor het komende seizoen vier nieuwe feromoonvallen, onder het merk Solabiol, die de witte vlieg, tomatenmineermot, fruitmot, kersenvlieg en buxusmot op afstand houden.'

'Daarnaast lanceren we Sanium, een innovatief middel dat effectief is tegen schadelijke insecten en tegelijkertijd vriendelijk voor nuttige insecten. De nieuwe norm voor insectenmiddelen. Verkrijgbaar in spray en sticks, onder het merk Protect Garden.'

Klanten zijn er in vier typen met daarbij horend gedrag, vindt SBM. Een klant kan willen oogsten in een voedzame tuin, een groene ruimte willen verfraaien, een vooral nette tuin willen onderhouden, of de tuin willen verdedigen tegen ongedierte. 'Daar richten we ons nadrukkelijk op in alle klantcommunicatie.'

'JE KUNT ZELF DE BALANS HERSTELLEN'

Pireco biedt producten van specifiek geselecteerde kruidenextracten. Die helpen de plant weerbaar te maken tijdens perioden van stress. 'De middelen ondersteunen als het ware de basisbehoeften van de plant. Is een plant aange-tast, dan heeft de plant een tekort aan een van die behoeften', vertelt Inge Hesselink van leverancier Kommer Biopharm uit Heilo. 'Een

SBM

weerbare plant is beter in balans en heeft minder snel last van aantasting door ziektes en plagen. Pireco staat voor natuurlijk tuinieren.'

Zo werd dit jaar Buxus Vitaal gelanceerd. Goedgekeurd voor de biologische tuin. Een kruidenmiddel dat door de plant wordt opgenomen in de sapstroom en de smaak van de *Buxus* zodanig beïnvloedt dat het lekkere er wel af is voor de buxusmot. Datzelfde principe zien we bij Pireco Grasinsecten, een kruidenmiddel met onder andere knoflook, waardoor engerlingen en emelten die vraatschade aan het gazon aanrichten stoppen met eten en uiteindelijk vertrekken. 'Bij gebruik geeft het ook een zeer specifieke geur af.'

Het logo, een bij die zijn duimpje omhoog steekt, staat prominent op de consumentenwebsite pirecohuisentuin.nl. 'Dat natuurlijke gaan we alleen maar meer benadrukken. Met onze productserie Huis en Tuin laten we zien dat je zelf de balans in je tuin kunt herstellen. We richten ons nu op de moestuiniers en echte tuinders. Een nieuwe doelgroep die we willen gaan bereiken zijn de starters.'

'BETERE ALTERNATIEVEN VOOR CHEMIE'

De consument is zeker geneigd eerder naar natuurlijke middelen te grijpen, vindt Klaas Lust-

hof van Q-Chem/HomeGard, 'maar biologisch werkt niet altijd afdoende. Kijk naar het debat met de processierups, waar ze aaltjes en bacteriën voor inzetten.' De groothandel uit Heemskerk heeft veel ervaring met biocide- en materiaalbeschermingsmiddelen en adviseert ook over gebruik.

Lusthof is zeer te spreken over hun nieuwe biologische mosmiddel, op basis van een aardappelzetmeel, afkomstig uit Ierland en registratievrij. Dat legt een coating over mos en alg waardoor ze geen water krijgen. Na een paar dagen verdroogt het mos. En alg op bijvoorbeeld houten schuttingen verdwijnt. 'Mos en alg hebben geen wortels, die moet je anders bestrijden. Dit middel is puur organisch en werkt lang door. We lanceren MossOff volgend seizoen in twee en vijf liter en als kant en klare handsprayer. Het enige dat belangrijk is: het middel moet een dag kunnen indrogen om een laagje te kunnen vormen. Niet gebruiken als er regen op komt is, dus.'

Er moeten meer en betere alternatieven komen voor chemische middelen, vindt Lusthof. 'We hebben genoeg om de oren gekregen dat chemie milieuschade veroorzaakt; dat besef is gegroeid. Maar consumenten spuiten soms ook met het verkeerde weer waardoor ze het

effect teniet doen. En de huidige bestrijdingsmiddelen van houtworm op oplossingsbasis zijn ook niet goed voor het milieu. Daar valt nog veel winst te behalen. Dat gaan wij volgend jaar aanpakken.'

'HET LEGT EEN LAAGJE ALS EEN WEB OVER HET INSECT'

Bio Services International (*BSI*) legt zich toe op natuurlijke bestrijdingsmiddelen die de omgeving geen schade berokkenen. 'Wij zoeken inderdaad naar vernieuwende middelen', zegt Dirk Ballekens, 'het ene na het andere klassieke product wordt immers verboden en de verwachting van de consument gaat ook naar ecologische oplossingen voor zijn tuinproblemen.'

Het Belgische bedrijf lanceert dan ook een nieuwe lijn: Ecopur, met onder meer het nieuwe blad-insectenmiddel Ecoshield. 'Een revolutionair middel dat perfect werkt zonder een actieve stof vanwege een polymeer. Dat legt een laagje als een web over het insect met als belangrijke eigenschap dat het snel opdroogt waardoor het insect eronder verstikt. Een fysieke werking, noemen we dat.'

Het middel is veilig voor nuttige insecten als lieveheersbeestjes. 'Op een rups heeft het ook geen effect. Dit middel is vooral bedoeld voor

ECOSTYLE

de witte vlieg en bladluis en ook geschikt voor spint en trips. Belangrijk is wel dat het niet bij een dauwnacht wordt gebruikt: bij vocht droogt het niet en is die werking er niet.'

'EEN ECOSYSTEEM DAT IN BALANS IS'

ECOstyle werkt uitsluitend met natuurlijke oplossingen. 'Een gezonde tuin is een ecosysteem dat in balans is. Al meer dan 50 jaar stellen we de natuur centraal in alle producten en alle concepten die we ontwikkelen', zegt Annemarie Grijpstra.

De missie is: van natuurlijk tuinieren de norm maken. 'De uitdaging nu is hoe we samen met de retailer slimmer gaan communiceren over ons uitgebreide aanbod. Een goed voorbeeld is ons vernieuwde gazonconcept waarbij we met QR-codes via video's extra vertellen over het product en de positieve impact op de natuur.'

Een rijk bodemleven helpt om bodemziekten te voorkomen. 'De schimmels en bacteriën die we toevoegen aan onze meststoffen, wel duizend keer meer dan andere aanbieders, zetten organisch materiaal zoals maaisel snel om in voeding. En helpen de plant gezond te houden.'

Deze bacteriën zitten ook in de vernieuwde Gazon-AZ, die naast een stevige en stuifvrije korrel ook de mycorrhiza-schimmel RhizaMax bevat. 'Deze schimmel activeert de wortelgroei waardoor je een beter wortelstelsel krijgt. 'Actief', onze vernieuwde plantenbooster voor moestuin en border bevat ook micro-organismen die de wortels van de plant versterken en verbeteren. Nieuwe inhoud, fles en naam én een scherpe prijs.'

'ELKE PLANT VRAAGT OM VOEDING OP MAAT'

Het is, naast de juiste voeding, belangrijk om je planten te laten groeien op een rijke bodem, stelt Wilma's Lawn & Garden. De leverancier ontwikkelt voedingen en substraten voor planten en gewassen. Wilma Bakkers: 'Zo'n substraat stimuleert bijvoorbeeld de micro-organismen die bijdragen aan een optimale ontwikkeling van het wortelstelsel. Het verhoogt de weerstand van je planten of zorgt voor een betere voedingsopname van de plant. Zo creëer je een optimale voedingsbodem voor je plant of gewas.'

Elke plant is anders en vraagt om voeding op maat. 'Voor elk tuinprobleem en elke vorm van tuinieren willen wij een kwaliteitsoplossing

bieden. Daarnaast werken wij graag duurzaam en milieuvriendelijk. Zo is onze ATA NRG lijn ontwikkeld voor ecologisch verantwoord tuinieren en zijn een aantal producten al biologisch gecertificeerd.'

'DE BODEM VERDIENT ELK JAAR AANDACHT'

Voor Compo is de bodem het startpunt voor een fraaie tuin. 'Een goede bodem zal zorgen voor mooie bloeiende planten, een vruchtbare moestuin en een rijke oogst', vertelt Hendrik Vervenne. 'Elk jaar opnieuw verdient de bodem de nodige aandacht, om te zien of bijsturing of voeding nodig is. Bodemverbeteraars of potgrond zorgen voor de juiste groeibasis. Vervolgens kan plantenvoeding, zeg maar meststof, nodig zijn. Wel in de juiste dosering.'

Compo biedt potgronden, schorsen, plantenvoeding, gewasbescherming met eigen toelatingen, huishoud insecticiden en ongediertebehandeling. 'De maatschappelijke ontwikkeling in Europa gaat de voorbije vijf jaar flink richting duurzaamheid. Als Europese fabrikant investeren we behoorlijk in innovaties, met een sterke focus op natuurlijke ingrediënten. Een mooi voorbeeld is ons nieuwe Organic & Re-

COMPO

cycled-assortiment, met organische ingrediënten én een gerecyclede verpakking. Evenals de turfrijke potgronden.'

Voor 2020 wordt een compleet nieuwe lijn Compo Sana potgronden gelanceerd. 'Met een verbeterde samenstelling en Aquamix voor een betere waterhuishouding als toevoeging. Deze potgronden zijn RPP-gecertificeerd; de turf wordt op verantwoorde wijze ontgonnen.'

Bij onkruid is de insteek om te starten met preventie. 'Ons aanbod wordt fors uitgebreid met een nieuw concept voor onkruidpreventie: Compo Herbistop schorsen die werken als bodembedekkers. Met daarnaast het bekende assortiment Compo Herbistop onkruidbestrijders.'

'SLAKKEN WORDEN OPGENOMEN IN HET ECOSYSTEEM'

'Wij geloven in de beste preventie', zegt Cees Popkema van Edialux. 'De connectie tussen voorkomen en genezen met goede voeding is duidelijk. Bestrijding is een stap in het proces.' De leverancier biedt middelen van het merk Luxan met natuurlijke werkzame stoffen, maar ook met chemie. Dat retailers meer belangstelling hebben voor ecologische produc-

ten is een belangrijke stap, vindt hij. 'De consument zoekt nog steeds vooral een oplossing voor zijn probleem en kijkt daarbij ook naar prijs en prestatie versus ecologie. De resultaten in de retail worden mede beïnvloed door welk product op ooghoogte staat. Het is goed als eco-producten daarbij een voorkeurspositie krijgen.'

Het ecologische slakkenmiddel is bijvoorbeeld zo'n hardloper. 'De werkzame stof in Luxan ECO-Slakkenkorrels is ijzerfosfaat; een natuurlijke werkzame stof die ook in de natuur voorkomt. De slakken trekken zich terug en worden opgenomen in het ecosysteem. Onze insectenmiddelen om luizen aan te pakken bevat pyrethrinen en we hebben ook insectenmiddelen op vetzurenbasis. Allemaal middelen die passen in een duurzame aanpak van het probleem.'

'NIEUWE LIJN MET GESTEENTEN, WIEREN, ALGEN'

'Bodemleven staat bij ons vanaf het aller eerste begin centraal', zegt Roy de Reu van Vacq NL. 'Onze meststoffen bevatten bodembacteriën en schimmels, om die direct bij de plantwortels te hebben.' Zo'n tien jaar geleden begon de leverancier zich te verdiepen in het omdraaien van het rendement uit minerale meststoffen –

die door verkeerd gebruik onbedoeld schade kunnen aanrichten – naar natuurlijke meststoffen. 'Die moeten door het aanwezige bodemleven worden omgezet wat zorgt voor een gegarandeerde bodemwerking. Dat is de kern van elk van onze meststof.'

Een bodem raakt uitgeput door eenzijdige beplanting en een gebrek aan voeding. Dan zijn er vaak tekorten aan belangrijke sporenelementen. Daar valt in de lijn meststoffen nog winst te behalen, daaraan werken we nu met onze productontwikkeling.'

Een nieuw gamma dat eraanstaande gevoerd gaat worden zijn de bestrijdingsmiddelen op natuurlijke basis. 'De nieuwe lijn bevat middelen op basis van plantenextracten, gesteenten, wieren en algen. Er wordt steeds meer bekend over de werking hiervan – al worden we ook verplicht die kant op te gaan door het ontmoedigen van het gebruik van chemische middelen. En dat is maar goed ook. Uiteindelijk willen we toe naar een wereld waar zo weinig mogelijk bestrijding wordt gebruikt. Een gezonde bodem is daarvan het begin.'